

W. BIEGAŃSKIEGO · W. CZĘSTOCHOWIE

EX · LIBRIS · M · B · P · IM · DR ·

BIBLIOTEKA PUBLICZNA im. W. Biegańskiego w CZĘSTOCHOWIE

PRAWA REPRODUKЦИИ ZASTRZEŻONE

COPYRIGHT RESERVED

GONIEC CZĘSTOCHOWSKI

DZIENNIK polityczny, społeczny, ekonomiczny, i literacki

Poswięcony sprawom
miejscowym oraz

Zagłębia Dąbrowskiego. Cena 3 kop.

W teatrze miejscowym Wielkie Kinematograficzne przedstawienie

z następującym programem od 5 do 11 wieczór, w niedzielę i święta od 3 po poł.

Oddział I. **Zatoka cierpień**, najniebezpieczniejszy brzeg morski w Europie, wielka katastrofa statku w tej zatoce; **Spotkanie prezydenta Faliéra w Christianii**. Oddział II. **Sprzedanie Józefa przez braci Rzeźbownicy morscy** (dr.) Oddział III. **Djabełska gra** (w kol.); **Huligani niemający szczerą; Mała tłusta dziewczyna**. Co tydzień zmiana programu.—Szczegóły w programach.—Ceny miejsc: 1-e miejsce 50 kop., drugie miejsce 30 kop. Krzesło w łoży po 50 kop. Gale-
rja 20 kop., dzieci, uczniowie i żołnierze płać połowę. Dyrektor B. Zarzecki.

7-mio klasowy zakład naukowy żeński LEONII KOMAR

Examina rozpoczęte ul. Kamienic 23. Lekcje—12 go Września, ulica Szkolna 13.

Dr. WASILEWSKI
powrócił, ul. Aleja № 20.

Dr. P. Broniatowski
mieszka obecnie w domu W-go Geislera
Nowy Rynek № 3,
gdzie sklep W-go Helmana. Telefon № 34.

Dr. PUTERMAN
powrócił. Sosnowiec, ulica Główna
dom Openheima.
Choroby wewnętrzne i dziecięce, analizy che-
miczno-bakterjologiczne.

— Zakład naukowy żeński —
— 7-mio klasowy po 6 p. —

Kazimierz Garbalskiej

Teatralna 9.

rozpoczyna egzamina wstępne 10 i lekcie
15 września. — Zapis uczennic odbywa się
codziennie od godz. 9 — 2 po południu.

przełożona

Wacława Gołczewska-Chrzanowska.

**Maszyna do pisania
„HAMMONDA“**

używana w bardzo dobrym stanie do spręda-
nia. Wiadomość Z. Gregor i S-ka.

Listy z podróży.

—o—

(Korespondencja własna „Goniec Częstochowski“)

V.

Konkursowe jury pozyskała pierwszeń-
stwo planowi prof. Rud. Kříženeckiego, który
też objął główne kierownictwo architektoniczne,
pozostawiając innym architektom zupeł-
ną swobodę co do wykonania 18 pawilonów.
Reprezentowane przeto są prawie wszystkie
style budowlane, od swojskiego aż do goty-
ckiego, florenckiego, korynckiego.

Nie krępowanie ducha indywidualnego
przez szablonowe kagańce wydaje wspaniałe
owocce i stanowi główną podstawę rozwoju
Czech.

Aby umożliwić lepsze obejrzenie wysta-
wy, wydany został przez komitet przewodnik
we wszystkich prawie językach europejskich,
w którym oprócz opisu samej wystawy znajdu-
jemy nawet ceny tramwajowe, dorożek i hote-
lowych i t. d. Praktyczność na każdym
kroku.

Na samej wystawie znajduje się straż o-
gólnowa, oddział pocztowy i telegraficzny, sta-
cja telegrafta bez drutu, czytelnia, pokój dla
przedstawicieli prasy, telefon, biuro informa-
cyjne, pogotowie ratunkowe.

**Lekarz d-ta Grejniec
powrócił**

! Aleja № 19, dom p. Bajcherowej, gdzie skład
apteczny p. Neufelda, telefon № 108.

Jan Szeffler jubiler, patrz ogł. ost. str.

**KSIĘGARNIA
F. ROLNICKIEGO**
w Częstochowie, ul. al. № 32

posiada na składzie

wszystkie podręczniki szkolne:

Mapy, Atlasy, Globusy, oraz wielki wybór ka-
jetów, oruljonów, materiałów piśmiennych i
1187 orzwbów rysunkowych. 3—1

Pamiętniki Kuropatki.

We wrześniu b. r. ukaza się w przekła-
dzie angielskim, dokonanym przez Jerzego
Kennana, dzieło Kuropatki o wojnie japoń-
sko-rosyjskiej.

Najważniejszą częścią tego dzieła jest
tom czwarty, który mówi o przyczynach woj-
ny i opisuje intrygi głośnego Bezobrazowa i
namiestnika Aleksiejewa, którego Kuropatka
nazywa głównym winowajcą wojny.

Gastronomia jest na wystawie uwzględ-
niona w najszerszym tego słowa znaczeniu;
na każdym kroku mamy kawiarnie, restauracje,
piwiarnie, winiarnie i t. p. Nie zapomniano
również o muzyce, oprócz ogólnych koncertów
na placu wystawowym są sale koncertowe, te-
atryki, zabawy ludowe, kinematografy, posu-
wające się chodniki, gry i sport.

Na plac wystawowy dostajemy się przez
pięknie udekorowaną galerję kwiatową w któ-
rej można swobodnie spacerować podczas
deszczu.

Przechodząc do pawilonów zauważyć mu-
szę, że szczegółowo opisać wystawę ze wzglę-
du na jej obszar ogromny i znaczną ilość wy-
stawianych przedmiotów niepodobna, zresztą to
trzeba samemu widzieć i poznać.

Główny pawilon, — to pałac prawdziwy z
żelaza i betonu zbudowany, zawiera w sobie
przyrządy lokomocyjne, przedalnicze, oraz
dział instrumentów i przyborów elektrotech-
nicznych, fizycznych, chirurgicznych itp. W
dziale społeczno politycznym znajdujemy szcze-
gółowe tablice robotników statystyczne: ich wie-
ku i płci itp.

Wogóle we wszystkich prawie działach
zwrócono szczególną uwagę, na to, aby poglą-
dowo zapoznać każdego z przemysłem. Nadto
dodano są mapy gipsowe lub drewniane, gdzie
jeszcze dokładniej wszystko widzieć i poznać
można.

Z tablic tego działu dowiadujemy się, że
w 108. 743 lokalach fabrycznych i handlowych

„Głos Moskwy“ przytacza wyjątki z te-
go dzieła, które prawdopodobnie w Rosji w
całości się nie ukaza. Powtarzamy je tutaj w
streszczeniu za „Głosem Moskwy“.

Traktat rosyjsko-chiński z d. 26 marca
1902 r. nakazywał Rosji ewakuację Mandzurji.
Wskutek tego przystąpiło ministerjum wojny,
na czele którego stał wówczas Kuropatkin, do
energicznej ewakuacji. Nagle na rozkaz na-
miestnika Aleksiejewa, ewakuacja została
przerwana, a wojska rosyjskie posunęły się na-
pród, aż do Tenwanzen. Zjawili się tedy na
Dalekim Wschodzie Bezobrazow, Balaszew i pod
pulkownik Madryto z koncesją od rządu kore-
ańskiego i pozwoleniem władz chińskich na wy-
rąb lasów w Mandzurji i Korei.

Celem Bezobrazowa było wyzyskanie o-
gromnego bogactwa nad rzeką Jalu. Aby ula-
wić sobie to przedsięwzięcie, zażądał w lecie
w 1903 roku skoncentrowania 70 tysięcy wojsk
nad granicą południowej Mandzurji. Armia ta
służyć miała rzekomo jako „tama“ przeciwko
ewentualnemu atakowi japończyków. W rze-
czywistości jednak wysłał Aleksiejew, mając
traktat z Chinami, kompanję wojska do Szake-
da, a całą pułk kozacki wraz z artylerją do
Fengwanzenęg.

Przeciw tym planom Bezobrazowa, zmie-
rzającym do wzmocnienia strategicznej pozycji
Rosji nad Jalu, niezbędnego dla tworzących
się towarzystw eksploatacji lasów, wystąpił
wspólnie ministrowie Witte, Lamsdorf i Kuro-
patkin, zwracając uwagę na ich niebezpie-
czeństwo. Kuropatkin, wysłany do Japonji,
nabrał tam przekonania, że Japonja wprawdzie
pragnie uniknąć wszelkiego starcia z Rosją,
ale w razie, gdyby awanturcznie przedsięwzię-
cia Bezobrazowa nadal w Mandzurji i Korei
rozwijać się miały, grozi Rosji nieunikniona
wojna z Japonją. Po konferencji Kuropatki-
na z Aleksiejewem w Porcie Artura, na której ten
ostatni wyraził zgodę na plan Kuropatki-
na,

pracowało 859. 178 robotników, przyczem w
zakładach o 1 robotniku było 46.274 osób w
zakładach os. 21—50 rob. — 27.164, od 301 —
1000 rob. —34.763, wyżej tysiąca pracowało w
14 zakł. przemysłowych 21.581 osób. Robotni-
ków domowych pracowało w 29.451 zawodach
—38.012 osób, motorów było 107.086—o 147.359
siłach koni.

Tam również przedstawiona walka spo-
łeczna z grzłicą.

Aby dokładnie przedstawić produkcję u-
brania i obuwia, są wszędzie potrzebne, jest
cała fabryka obuwia, wraz z maszynami i pra-
cownikami. W pawilonie miasta Pragi mamy
w drzewie i gipsie plan miasta oraz wszelkie
roboty i urządzenia jak służy, wodociągi, kana-
lizacja itp.

Zauważyć należy, że Praga nie posiada
dobrej wody do picia, gdyż wodociągi dostar-
czają wodę z Wełtawy do picia nie zdatną.
Magistrat więc rozsyła trzy razy dziennie wozy z
wodą (jak u nas np. wodę na herbatę). Dobra
woda do picia jest tu delikatesem i zamoż-
niejsza ludność pije przeważnie wodę sodową
lub mineralną; niezmiernie dużo zato konsumu-
je piwa.

Wobec tego braku dobrej wody, magi-
strat powziął plan kolosalny; zamierza przepro-
wadzić wodę ze źródeł w Kázanie w Célako-
wic na Łabie, leżących w odległości 15 prawie
kilometrów od Pragi.

(D n.)

Wydawca: pamiłki, ligury, portrety, obrazy, roboty i z wyłowach kosobów, jak: też i każde roboty w zakres rzemieślnictwa wcho-
dzące, od najwycieplniejszych do najwykwintniejszych, ze wszystkich krajowych i zagranicznych.
Nych prima materjalow kamienka i drzewa. Dobrejce domów od teki modelowane i wszelkie roboty struktorskie. Zakład pod e nu
sta wykonywał roboty w metalowocawaku wyśledkujezob, Informacje, rramniki kosoborys na każde ładanie

Zakład Artystyczny Rzeźbiarsko-Hamiemarski
Kruszyński, Proszowski w Częstochowie,
Al. III strem wta etna

RYDZEWSKI i S-ka
Biuro Techniczne w Częstochowie, Teatralna 13.

PASY rzemieienne oryginalne angielskie.
PASY rzemieienne krajowe fabr. J. Soleckiego w Warszawie.
PASY z szerści wielbłdziej oryginalne angielskie.
PASY gumowe, bawełniane, parclane.
L I N Y transmisyjne, biceze, troki, Stale na składzie.

zmierzający do ukrócenia awanturycznej działalności Bezobrazowa, powrócił Kuropatkin do Petersburga i złożył Cesarzowi odpowiedni raport.

Tymczasem Aleksiejew zamiast powściągnąć Bezobrazowa zaczął pertraktować z Japonją, a uważając, że ustępstwa nie powinny mieć miejsca, przeciwną pertraktację i nie odwołał wojsk, wysłanych na południe.

Zaniepokojony zachowaniem się Aleksiejewa podał się Kuropatkin do dymisji. Otrzymał on urlop, a gdy sytuacja na Dalekim Wschodzie zaczęła się stawać groźną, złożył nowy wyczerpujący raport, w którym przedstawił Cesarzowi całe niebezpieczeństwo położenia, wykazał, że ewakuacja Mandżurji konieczna musi nastąpić, jeśli chce się uniknąć niebezpieczeństwa wojny, tem groźniejszej, że Japonja jest przeciwnikiem do wojny gotowym i niebezpiecznym. Wskazał Kuropatkin dalej także i na to, że wszystko, co się mówi o interesach Rosji na Wschodzie, jest bardzo przesadzonym i że wogóle interesów tych bronić nie można, narażając równocześnie na szwank inne ważniejsze, a wreszcie także i na to, że „czynne wystąpienie Rosji na Wschodzie mogłoby stać się dla niej prostru zgnębne”.

Pogląd taki nie znalazł uznania u nikogo. Rokowania z Japonją „przeciwnie” się w nieskończoność. Nie doprowadziły jednak do żadnych rezultatów. Rosja stawiała żądania, nie myśląc nawet o poparciu ich czynnym wystąpieniem, a nie wiedząc równocześnie o tem, że Japonja o militarnych brakach Rosji. W dodatku wzywające stanowisko Aleksiejewa przyczyniło się niemało do osłabienia położenia Rosji w czasie rokowań.

Kończąc tę część swoich pamiętników stwierdza Kuropatkin: „Uważając wojnę z Japonją za rzeczycie narodowe, starałem się przeszkodzić jej wybuchowi. Budowę kolei mandżurskiej i obsadzenie Portu Artura uważałem za ciężkie błędy, a przedsięwzięcia Bezobrazowa począłem zwalczać, skoro spostrzegłem, że muszą doprowadzić do wybuchu wojny z Japonją. Gdy zaś sytuacja stała się trudną do rozwikłania, dążyłem do oddania Chinom Portu Artura i Kwantungu, a sprzedania południowej odnogi kolei północnej”.

Tak więc zrzuca Kuropatkin z siebie wszelką odpowiedzialność za wybuch tej nieszczęsnej dla Rosji wojny.

Całe dzieło powyższe przepełnione jest mnóstwem szczegółów ciekawych i nieznanych. Kuropatkin w końcu mówi, że mu kazano, pomimo wszelkiej możności zwyciężyć w wojnie, której się obawiał i nie chciał, „nie więc dziwnego”, że skończyła się ona tak nieszczęśliwie.

Kronika miejska.

Z Jasnej Góry. Odpust, uświetniony obecnością J. E. k. biskupa Zdzitowieckiego na Jasnej Górze, ściągnął w tym roku niezwykle dużą liczbę pątników. Wczoraj od rana do późnego wieczora napływały kompanje, nadto przybyło wielu kapłanów. Wieża jasnogórska w wigilję i w dzień uroczystości będzie iluminowana.

Półpaski częstochowskie służą na przejazd granicy austriackiej i łanych. Takie rozporządzenie nadeszło wczoraj do władz tutejszych, a jednocześnie zawiadomiono o tem odnośnie władze pograniczne.

Drakońskie prawo. Dnia 18 lipca 1908 r. w fabryce Motte'ów wywieszono ogłoszenie treści następującej:

„Dla smarowników:
Dnia 18 lipca 1908 r.

Niniejszym zawiadamia się, że od dnia 20 lipca godziny pracy będą zmienione, a mianowicie:

S...o, S...i pracować będą: w dzień od 5-jej rano do 9-jej i od 10-jej do 4-jej po południu, w nocy od 8-jej wieczorem do 5-jej rano.

Oprócz zwykłego zajęcia Sm...i i R...i obowiązani są dozorować dynamomaszyny i płatni będą od dnia 1-go sierpnia po 95 kop. dziennie.

K...i pracować będzie od godziny 9-jej rano do 3-jej i od 4-jej do 8-jej wieczorem przy maszynach parowych, gdzie zastępować będzie smarownik.

Praca, która musi być wykonana przez smarowników w niedzielę i święta, a także podczas ruchu od dnia 1-go sierpnia płacona nie będzie.

Drakońskie przepis ten nakazujący pracować bezpłatnie w święta wywołał zupełnie

zrozumiałe niezadowolenie robotników. Gdy przyszło do podpisania tego zobowiązania, dwóch robotników odmówiło (nazwiska ich są w posiadaniu Redakcji) za co ich wydalono. W obawie przed taką samą ewentualnością pozostali zobowiązanie podpisali.

Zamiennem w całej tej sprawie jest to, że zarząd fabryki Motte nie podpisał się pod ową odezwę, najwidoczniej więc zdawał sobie sprawę z niewłaściwości jaką popełnił.

A może odezwa ta nie pochodzi istotnie od zarządu fabryki, — na oóż więc zbierano podpisy i za co wydalono dwóch robotników?

Wycieczka wycieczki cyklistów. Wywołały w mieście duże zainteresowanie, ile że konsulat tutejszy dokłada wszelkich starań, aby wywiązać się z zadania. Dowodem tego były wysłane urzędowe zeszyte niedzieli, których powodzenie zachęciło organizatorów do ich powtórzenia dzisiaj. Udział w wycieczkach biorą wybitni mistrzowie jazdy z Warszawy. Wycieczki odbędą się w cykłodromie przy ul. Teatralnej № 7 punktualnie o godz. 3-jej pp.

„Baglenko” Górczyńskiego odegrali wczoraj warszawscy miłośnicy sceny pod dyr. Czermińskiego w sali Lutni. Jak dalsze Częstochowa spragniona jest teatru świadczy o tem zapelniona sala na wczorajszym przedstawieniu, odegranem jak na siły nie fachowe, wcale przyzwoicie. Sensacyjna bomba p. t. „Klub samobójców” małej się podobala. Artystów oklaskiwano bardzo serdecznie.

Sezon koncertowy w naszym mieście otwórzają pp. Birmaumówna i Birmaumowa dn. 20 b. m.; pierwsza gra na fortepianie, druga śpiewem. Koncert — odbędzie się w sali hotelu Angielskiego. Blizsze szczegóły podamy wkrótce.

Z poczty. Przed paru dniami pojawila się wiadomość w „Gońcu”, jakoby gościla tutejsza zawarta kontrakt na zajmowany obecnie lokal.

Wiadomość ta wymaga pewnego uzupełnienia. Kontrakt kończy się dopiero 14 lipca 1910 roku — i urząd pocztowo-telegr. pozostanie nadal w zajmowanym lokalu w istniejącym razie, w wypadku gdyby nie znaleziono innego odpowiedniejszego lokalu. Niestety, już od roku przeszedł nacelnik poczty, a braku wszelkich środków aby znalazł się przedsiębiorca, któryby zbudował dom z wszelkimi wymaganiami, stosując się do rozwoju korespondencji, i powiększenia personelu i oddając go pocztom za umiarkowaną opłatą na 10 lat, nikt jednak dotychczas nie złożył oferty, chociaż poczta daje dobre warunki, jak za góry.

Niedawno zarządzający dobrami „Ostroży” p. Szacki, wystąpił z projektem, aby na placu dóbr, obok dworca berbskiego gdzie odbywają się ćwiczenia wojskowe zbudować oddzielne gmachy, jeden na biuro powiatu ze stajniami i mieszkaniami dla straży ziemskiej, drugi na kase powiatową, trzeci na pocztę i telegraf. Plany się już przygotowują i będą wyślane do zatwierdzenia.

Tak więc o ile nikt nie pospieszy wybudować lub wynająć bliżej domu, możemy mieć pocztę blisko Stradomia i Rakowa — ale czy dla miasta będzie to wygodne, wątpliwe należy.

Zabawa. Dziś w ogrodzie pp. Wolbergów odbędzie się staraniem chóru rzemieślniczego pod batutą P. Witeszczyka, wielka zabawa o nader urozmaiconym programie p. n. „Wrześniówka”. Początek zabawy o godzinie 4 po południu.

Z dziedziny wynalazków Częstochowa idzie olbrzymim krokiem naprzód w kierunku wynalazczym, który jej pozwoli w krótkim czasie zakasować Amerykę. Gdy na nowym kontynencie stawiają drapacze nieba, liczące dziesiątki pięter, a nas na ul. Krótkiej... istnieje sklep wprowadzić na wysokości jednego piętra lecz do którego się wchodzi... po drab nie. Zerwanie to z szablonelem oceniamy należyte mieszkanicy tej dzielnicy i na apel właściciela sklepu na drabinie, który z wyżyn ostatniego stopnia zaprasza głośno gości, stawając spolem, aby podziwiać wynalazek. Jak styczał pomysł ten podobał się wielce naszym kamienicznikom, którzy zamierzają w nowo budowanych domach skasować schody i ustawiać drabiny, w razie zaś niepiętnienia przez lokalora komornego odejmować od drzwi jego mieszkania drabinę i wzięć go dopoty, dopóki nie uiszczy się z długu.

Aresztowania. Aresztowano i osadzono w aresztach policyjnych: Antoniego Dobiosa Franciszka Leszczyńskiego, i Katarzynę Cilińska.

Z Zawiercia. Wycieczki cyklistów. Dziś w parku „Bronisławów” odbędzie się wycieczki cyklistów. Programu dopełni zabawa.

Z Będzina. Wynalazek Polaka. P. Strzyński ślusarz obłądowy V oddziału drogowego w Zabkowi-

cach wynalazł mechanizm, który zastosoany do lamp naftowo-żarowych zaoszczędza nafty miesięcznie na 3 rb. Mechanizm ten zastosował p. Skrzyński w Będzynie i jak się okazuje działa bez zarzutu. Wynalazek zamierza p. Skrzyński sprzedać dyrekcji kolei wiedeńskiej. Jeżeli się zważy, że koleje wiedeńska ma wzdłuż toru na stacjach lamp 4—5 tysięcy zaoszczędziłaby miesięcznie 12—15 tysięcy rubli, czyli rocznie do 180,000 rb. Byłaby to oszczędność w budżecie kolei wiedeńskiej poważna.

Jak nam wiadomo wynalazca ma jeszcze kilka pomysłów nad udoskonaleniem których obecnie pracuje.

Z Dąbrowy.

Pielgrzymka na Jasną Górę. Działaj o godzinie 9-jej m. 20 rano osobym pociągiem wyruszyła przy dźwiękach orkiestry kompanja złożona z 700 osób na Jasną Górę. Pielgrzymka zabawi w Częstochowie dwa dni.

Zabójstwo. Wczoraj o g. 12 w południe, w czasie gdy robotnicy wychodzili z fabryki na ulicy Cmentarnej rozległy się strzały broniingowe. Dwóch nieznanym napastników napadło na przechodzącego tamtędy magazyniera sosnowickiej fabryki armatur o. Kowalewskiego, zięcia właściciela tejże fabryki p. Kruszego i celnym strzałem wymierzonym w serce pokozili go trupem. Jaka była przyczyna zabójstwa nie wiadomo, zmarły bowiem nie był się pomiędzy robotnikami dobrem imieniem i nigdy nikomu nie robił przykrości, owszem zawsze starał się godzić wirem partyjnym oszołeratione a latwo zapalne jednostki.

Zmarły liczył lat 48, osierocił żonę i dwoje dzieci.

Z Cesarstwa.

Brak więzień Administracji państwowej wśród rozliczonych braków, najdotkliwiej daje się odczuwać brak pomieszczenia dla więźniów. Z każdym miesiącem brak ten staje się coraz większy.

Z początkiem 1908 r. liczba więźniów, nie licząc aresztowanych i odwachów, wynosiła 1289, liczba zaś mieszkanek ich, która w 1906 r. wynosiła 111,000 osób, podniosła się w grudniu 1907 r. do 154,181, t. j. o 41 tysięcy ponad normę. Jeszcze silniej wzrosła ludność „kategorji”; z początkiem 1906 roku wynosiła ona półtrzecia tysiąca, w końcu tegoż roku już 5,000, w końcu zaś 1907 r. wzrosła do 12 tysięcy.

Liczba zesłańców wrosta z niesłychaną szybkością; w r. 1907 zwiększyła się w porównaniu z poprzedzającym o 9%. Ogólna zaś liczba zesłańców wynosiła w dniu 14-ym stycznia 1908 r. 74,622 z których politycznych było 88,2%.

W r. 1907 urządzono 2,275 nowych aresztów, była to jednak tylko krapka w oceanie Gdzieniegdzie na więzienia pozajmowano gmachy szkolne i inne budynki, jak seminarjum w Tyflisie, klasztor sotowiecki i t. d.; wszystko to jednak nie jest wstanie zaspokoić zapotrzebowania.

Wobec tego zarząd więzienny wystąpił z projektem zbudowania 25—30 tysięcy nowych cel więziennych, co kosztować będzie około 30 milionów rubli. Projekt przedstawiony zostanie Dumie, która niewątpliwie uwzględni tę palącą potrzebę państwową, wobec której wszystkie inne, społeczne czy oświatowe muszą ustąpić.

Rozmaitości.

Milijonowa kradzież w paryskim magazynie. Policja paryzka zwróciła niedawno temu, że pewien handlarz węgla w dzielnicy Saint-Gervais, obok uprawnionej sprzedaży opału, trzudni się także rozsprzedają różnych towarów galanteryjnych w najlepszym gatunku i to po cenach bajecznie niskich.

Tak wprawdzie „bajeczne” niskie ceny, a zarazem stałość w uprawianiu onej „przygodnej” rozprzedaży, zwróciły uwagę policyj. Argusowe oczy tajnych agentów zaczęły podpatrywać i śledzić.

I rzeczywiście — rezultat przewyższył wszelkie przypuszczenia policyjnych mężów! Okazało się mianowicie, że istnieje tajne konsorjum, trudniące się systematycznym okradaniem jednego z pierwszorzędných paryskich magazynów galanteryjnych. Do konsorjum należał cały personal owego magazynu. Uprawiając już od 10 lat karygodny proceder na szkodę właściciela, złodzieje zdołali już przez ten czas okraść go na przeszło 3 miliony franków! Kradzione towary oddawano w komis różnym drobnym handlarzom w mieście, którzy je po takich cenach rozsprzedawali szerokim warstwom publiczności.

Co najciekawsze, że złodziejski personal w tak mistrzowski sposób uprawiał swe zbrodnicze manipulacje, iż właściciel firmy nie wiedział o stratach i dopiero policja obliczyła mu je i uświadomiła...

Vertical text on the right edge of the page, including a large stylized 'MOK' logo and various small notices or advertisements.

Klowni w szpitalach dla dzieci. W Anglii, gdzie opieka nad dziećmi stoi na najwyższym szczeblu, starają się nieustannie o to, aby „jego wysokość dziecku” dawać co chwila nowe rozrywki i uprzyjemnienia. Teraz czterech klownów, bracia Fratellini, stanęli do służby w dobrej sprawie i w swych błazeńskich kostjumach odwiedziły szpitale dziecięce, gdzie ku rozweseleniu małych pacjentów pokazują swoje sztuczki.

Bracia Fratellini za dobry pomysł i dobroczynne dzieło, aby dzieci przez kilka godzin bodaj zapomnieli o swych cierpieniach, są wszędzie, gdzie tylko się posażą, przedmiotem gorących owacji.

Niezwykły rabunek. O niezwykle śmiałym nawet na Dalekim Zachodzie Stanów Zjednoczonych rabunku donoszą dzienniki amerykańskie. W utrzymywanym kosztem państwa olbrzymim parku narodowym Yellowstone Park, stanowiącym jedną z najdłuższych i najbardziej malowniczych okolic Ameryki północnej, ukryty w zaroślach rabuś obrabował jeden po drugim 11 powozów, wiozących 125 turystów. Rabuś, uzbrojony w karabin, zatrzymawszy pierwszy powóz, kazał jednemu z turystów wskoczyć na ziemię i trzymać podany mu worek, reszta zaś turystów musiała do tego worka wrzucić zawartość kieszeni swoich i kosztowności, które mieli na sobie. Takim sposobem bandyta obrabował z niesłychanie zimną krwią i następnie powozy, poblił dotkliwie kolbą karabina jednego z podróżnych, który ośmielił się zaśmiać, poczem odjechał najspokojniej jak konno. Wartość skradzionych pieniędzy i kosztowności sięga 20.000 dolarów. Za ra ustem urządzono poscig, ale dotychczas na ślad jego nie natrafiono. Dodać należy, że turystom, zwiedzającym Yellowstone Park, nie wolno mieć broni przy sobie. Okoliczność powyższą rabuś wyzyskał beczelnie.

Z powodu wzmianki: „Minister bez teki”.

Od p. Bernarda Cymblera otrzymujemy z prośbą o wydrukowanie następujące

Zaświadczenie,

wydane przez magistrat m. Częstochowy obywatelowi tego miasta właścicielowi nieruchomości Bernardowi Cymblerowi, na jego prośbę, celem zaprzeczenia artykułowi wydrukowanemu w № 225 „Gońca częstochowskiego” p. n. „minister bez teki”, ośmieszającemu działalność i petenta z powodu tego, że jak widać z aktu magistratu tudzież przedstawionych przez niego własnoręcznych dokumentów, on, p. Cymbler:

1) pozostaje z wyborów członkiem częstochowskiej deputacji kwaterekowej od r. 1901 i na tem stanowisku wyświadczył ważne usługi tak wojskom załogi częstochowskiej jak również i zarządowi miejskiemu dzięki swej gotowości zaspokojenia potrzeb wojsk tudzież niestrudzonej działalności w każdym czasie, a podczas mobilizacji armii w r. 1900 i 1904 w szczególności.

2) W latach 1904—1906 p. Cymbler pozostawał z wyborów członkiem komitetu dla opieki nad 1000 rodzin szeregowców, powołanych do rezerwy na służbę czynną, poświęcając tej sprawie bezustannie w ciągu powyższego terminu co miesiąc nie mniej tygodnia.

3) W charakterze członka deputacji kwaterekowej pozostaje jej kasjerem i jednocześnie w ciągu ostatnich 4-eh lat, na odezwę prezydenta miasta pełnił i pełni obecnie z powodzeniem obowiązki chroniczne chorego, a obecnie zmarłego sekretarza magistratu w wydziale kwaterekowym podczas jego częstych urlopów dla odbycia kuracji i podczas samej choroby.

4) Od r. 1900 p. Cymbler pozostaje członkiem czynnym pod Najdosjodniejszym protektorem pozostającego kuratorjum dla głuchoniemych, za co płaci rocznie rubli pięć.

5) Od r. 1899 p. Cymbler pozostaje członkiem „Tow. Miłości bliźniego” za co ofiarowuje rocznie rubli dwadzieścia pięć, i to stanowisko daje mu prawo noszenia munduru 8-go rzędu tej instytucji z specjalnym znakiem tegoż Towarzystwa.

6) Od r. 1900 pozostaje członkiem czynnym Częstochowskiego komitetu powiatowego dla kuratorjum trzeźwości, zarządzającym biurowością kuratorjum, za co został nagrodzony orderem srebrnym dla noszenia na piersi na wstędze Stanisławskiej.

7) Wyświadczał usługi i został zaszczycony podziękowaniem od Komitetu pód. protektorem Włajkiej Księżnej Towarzystwa opieki nad biednymi i choremi dziećmi, tudzież od komitetu opieki nad rodzinami ze-

ślanych do robót ciężkich, od komitetu Syberyjskiej kolei żelaznej za ofiary na budowę cerkwi i szkół w obrębie tej kolei, od dyrektora piotrkowskiego gimnazjum męskiego, od zarządzającego piotrkowskim gimnazjum żeńskim, od małżonki gubernatora piotrkowskiego za trudy i ofiary na korzyść przytułku św. Zofii, nadto we wszystkich instytucjach wyliczonych w punktach 4, 5, 6 i 7 brał udział, samo przez się rozumie się, że nie z wyborów albo mianowań lecz dobrowolnie i nie wskutek pragnienia, aby być „ministrem” lecz dla tego, że do niego, jako do człowieka w wysokim stopniu współczującego sprawom korzyści społecznej i dobroczynności, — zwracali swoje odezwy instytucje, szukające uczynnych obywateli.

prezydent
podp.: Głazek.

Przypisek Redakcji. Czyniąc zadość życzeniu p. B. Cymblera i drukując powyższe, czynimy się w obowiązku zaznaczyć, że wzmianka o której mowa, nie mieliśmy bynajmniej na myśli p. Bernarda Cymblera.

Telegramy.

Powrót naczelnika kraju. Warszawa 5 TAP: Powrócił z zagranicy warszawski gen.-gubernator, gen.-adjutant Skalon.

Wyroki senatu.

Petersburg 4 TAP. Senat odrzucił skargę kasacyjną 26 osób skazanych w sprawie „Rzeczypospolitej Oeselskiej” przez petersburską izbę sądową na różne terminy twierdzy.

Petersburg 5 TAP. Senat pozostawił bez skutków prywatną skargę b. posłów pierwszej Dumy państwowej Tokarskiego i Slemionowa, którym petersburska izba sądowa przedłużyła termin więzienia do 4 miesięcy z powodu, iż odsiadywali karę nie w celach odnosnych, lecz w więzieniach ogólnych.

Uczczenie Turgeniewa.

Petersburg 5 TAP. Dziś jako w dzień 25-letnia śmierci Turgeniewa wszystkie dzienniki zamieściły artykuły poświęcone pamięci wielkiego pisarza.

Moskwa 5 TAP. W czytelni im. Turgeniewa, w obecności prezydenta miasta i członków zarządu miejskiego odbyło się nabożeństwo żałobne za Turgeniewa.

Petersburg 5 TAP. Odbyło się nabożeństwo żałobne za Turgeniewa. Obecna była młodzież szkolna, przedstawiciele ministerjum oświaty, kół literackich i naukowych i władz miejskich.

Sprostowanie.

Petersburg 5 TAP. Naczelnik kolei moskiewsko-brzeskiej prosi o sprostowanie wiadomości w gazetach co do strat wynikłych przy pożarze warsztatów kolejowych. Wnoszą one nie jak podano 2 miliony rb., lecz 30.700 rb. Przyczyna pożaru nie ustalona, nie należy jednak podważać złej woli.

Rozbicie się szkuty.

Władystok 5 TAP. Nad brzegami Kamczatki w pobliżu Petropawłowska rozbiła się szkuta „Nadzieuda” z uczniami władystockiej szkoly marynarskiej. Nikt nie utonął.

Echa utarczki ze zbrojami.

Tyllis 5 TAP. W pow. achateyskim podczas utarczki policyj z bandą rozbójników zabito 3 rozbójników, między nimi przywódcę zbiegłego katorżnika.

Podróż króla Edwarda.

Maryjskie Łaźnie (Marjenbad) 5 TAP. Król Edward wyjechał dziś do Anglii.

Rozbicie pociągów.

Tomsz 5 TAP. O północy wskutek nieprawidłowego skierowania pociągów nastąpiło zderzenie się pociągów: 10 wagonów rozbito.

Zabici: główny konduktor i robotnik. Ranni: dwóch konduktorów ciężko, 9-ku lżej.

Nadzór pozaszkolny.

Orzeł 5 TAP. Na naradzie przełożonych szkół pod przewodnictwem gubernatora opracowano plan nadzoru pozaszkolnego nad uczniami; nadzór rotaczka będą władze szkolne i policja.

Nadzór nad uczniami.

Mohylów 5 TAP. Pod przewodnictwem gubernatora z udziałem przełożonych szkół miejskich i przewodniczących komitetów opiekuńczych odbyło się pierwsze posiedzenie w sprawie uporzędowania nadzoru nad uczniami poza szkołą. Postanowiono wyłonić komisję, która opracowała projekt odpowiednich przepisów.

Ekaterynodar 5 TAP. Pod przewodnictwem naczelnika obwodów odbyła się narada przełożonych szkół w sprawie nadzoru pozaszkolnego nad uczniami.

Rewizja kongresu wiedeńskiego.

Berlin 5 wt. Wiadomość rosyjskiego dziennika „Wieczern”, według której pewien wybitny dyplomata oświadczył, że w Marjenbadzie na konferencji pomiędzy królem Edwardem a Jerym Clemencau i Izwołskim postanowiono przystąpić do rewizji traktatu berlińskiego wywołuje tu ogromną sensację.

W dziennikach północnych pojawił się oficjalny komunikat zaprzeczający twierdzeniu, jakoby rząd francuski otrzymał z Konstantynopola inicjatywę do przejścia berlińskiego traktatu. Z brzmienia tego szczególniejszego komunikatu wynika, że rząd niemiecki zniósł się już w tej sprawie z rządem francuskim.

Wysoce znamiennym jest wobec tego, że dziennik „Wieczern” nie występował bynajmniej zatwierdzeniem, jakie mu przypisuje komunikat berliński. „Wieczern” twierdzi tylko, że parlament turecki wypowie żądanie co do rewizji traktatu berlińskiego w duchu zwroćnia Turcji, Macedonii, Brśni, Hercegowiny i Rumelji Wschodniej.

Cholera.

Moskwa 5 TAP. W gubernji stwierdzono 8 podejrzane zaszabnięcia. Jedno z nich zakończyło się śmiercią.

Rostów n. D. 5 TAP. D. 1 i 2 bm. w obrębie miasta zachorowało na cholera 76 osób, zmarło 39. Od początku epidemii zachorowało 580, zmarło 252.

Ufa 5 TAP. Do d. 3 bm. zachorowało na cholera 46, zmarło 23.

Rostów n. d. 5 TAP. Wczoraj zachorowało 50, zmarło 16. Od początku epidemii zachorowało 615, zmarło 266.

Krasnolarsk 5 TAP. Obwód Enisejski ogłoszono za zagrożony przez cholera.

Kiercz 5 TAP. Od d. 31 z. m. zachorowań na cholera nie było. Przedtem zmarło 5 osób.

Ekaterynostaw 5 TAP. Do dziś było chorych 4, na nowo zachorowało 7, wyzdrowiało 3, zmarło 4.

Mariupol 5 TAP. Zachorowało osób 2, umarła 1.

Krzemienczuk 5 TAP. Od d. 28 z. m. zachorowało 7, zmarło 4.

Kijów 5 TAP. Wczoraj zachorowało 3, zmarła 1. Od początku cholery zachorowało 17, zmarło 8.

Czernihów 5 W pow. królewieckim zachorowało d. 26 zm. 3, d. 1 bm. 1, wszyscy zmarli. Przepuszczają, że to cholera.

Gabinet masażu i gimnastyki leczniczej

leczenie skrzywiem kregoslupa, łopatek, elektryzacja masaż Na ischias, reumatyzm, skrofule, sól Bu suńska do kąpieli.

St. KIFFER, II Aleja 30.

Znaleziono zegarek czarny z nielową dewizką naprzeciw gimnazjum, III Aleja. Odebrać można u znalazcy p. Hipolita Tempła II Aleja, № 33 I-sze piętro.

B. P. Salomea z Jelenkiewiczów K R U K

po krótkich cierpieniach zasnęła w Bogu dn. 5 b. m. przeżywszy lat 49.

Wyprowadzenie zwłok na omentarz żydowski nastąpi dnia 6 goż 2-jej po godzinie dziesiątej w Gł. Grabstwie Aleja II, o czym zawiadomiamy, pogrzebanie w głębokim smutku DZIECI, ZIĘCIEWIE I WNUKI.

W ZAWIERCIU w teatrze Illuzji „Urania“ oddiennie nader zajmujące WIELKIE kinematograficzne przedstawienie

Kto pójdzie ten żalować nie będzie. Podczas antraktu muzyka, nowości nie bywałe w Zawierciu i tym podobne rozrywki. **Zmiana programu co tydzień.**

Program od niedzieli dn. 6 do 12 Września

- 1) **Pałestyna** (z natury); 2) **Żywe manokiny** (komiczne); 3) **Policjant w Ameryce** (dramat); 4) **Malogowy bilardzista** (komiczne); 5) **Organizacja bandytów pod nazwą „Czarna rączka“** (dramat); 6) **Spokojny hotel** (komiczne); 7) **Djabelska kuźnia** (fantazja).

Rada 2-o Częstochowskiego Towarzystwa Pożyczkowo-Oszczędnościowego

w zastosowaniu się do § 120 obowiązującej ustawy, ma zaszczyt zawiadomić Pp Członków, że wybory na Reprezentantów Towarzystwa odbędą się w sali „Harmonja“ ulica Mikołajewska № 8 w następującym porządku:

- w dniu 13 Września r. b. o godzinie 4 po poł. dla Członków od litery A do lit K. włącznie;
w dniu 20 września r. b. o godzinie 4ej po poł. dla Członków od litery L do lit. z włącznie.

Członkowie, którzy na dn 14 przed wyborami zaległych rat nie uregulują, na godność Reprezentanta wybranymi być nie mogą.

!!! Ważne dla Gospodyń !!!

„BLASK“

Najlepsza zaprawa do podłóg.

Bez szcotek   Bez szcotek.

1134-3-1

B. KLASKIEGO

„BLASK“ daje piękny i długotrwały połysk.

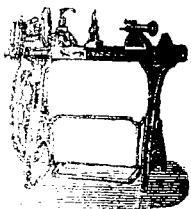
Nowości!

na sezon jesienny pierwszorzędných fabryk krajowych i angielskich, nadeszły i poleca

Skład Sukna i Kortów

Zygmunt Goldman.

1150-5-1

972

Nowootworzony

**Cyklodrom Warszawski
T. Zdrojewski, Częstochowa**

przeniesiony na ul. Wieluńską № 8.

Sprzedaż
wynajem i
reperacja

**ROWERÓW
oraz części do takowych.**

Oddział Techniczny Tow. „Prowodnik“

w RYDZE.

Skład fabryczny w Częstochowie ul. Dojazd № 5.
Wyroby gumowe techniczne, węże gumowe, pasy gumowe.
Wyroby z twardej gumy, wyroby asbestowe kieszki i opony
do rowerów Linoleum, Linkrusta Infaid i t. d.

Tow. Akcyjne F. Reddaway i S-ka
Manchester-Pendleton.

Pasy patentowane „Reddaway“ Pasy z szerzej wielbłąziej.
Pasy skórzane angielskie. Węże parjane, opony nieprze-
makalne, cerata.   25-5

Towarzystwo Union
Biuro Techniczne w Częstochowie

Towarzystwo Union
Biuro Techniczne w Częstochowie

Ślad materiałów białych Bernarda LEWINA

poleca na sezon jesienny i zimowy w ogromnym wyborze

Nowości Wełn

Kostjumowe
Wzytowe
Czarne

Sukienki
Sukienki angielskie
Jedwabie

Wełny mundurkowe
Fartuszki pensjonarskie
KOLDRY atlasowe i wełniane.

DIWANY, OHODNIKI, FIRANKI, LINOLEUM.

Plisy gotowe „Prissimo“ do sukien w wszystkich kolorach nadzwyczaj praktyczne.

**Ze każda
z Pań
pragnie**

się podobać, jest faktem nieznanym. Pierwszym warunkiem jest prawie zawsze, wygląd, ży, młody.

Nie bez słuszności francuzi twierdzą, że kobieta, ma tyle lat, jak wygląda, to też należy starać się o zachowanie młodego wyglądu jaknajdłużej.

Doskonałym środkiem ku temu jest **Zgęszczone Wydołki z muskiew w tubach**

MONT D'OR JEUNESSE

Swiad. ochr. Nr. 34406

Absolutnie neutralne (wolne od kalji), ze względu na zawartość subst. naturalnych, działa wyłącznie na cerę, usuwa wszelkie chropowatości skóry; przyspiesza, zaczerwienienia; czyni ją delikatną; nadając jej bielszą i elastyczność. Cena tuby 50 zł.

Do nabycia wszędzie. Skład główny przy hurtowym magazynie towarów aptecznych **S. M. GOLDBERG**, Warszawa, Rymska 1.

Książki szkolne dla szkół rządowych i prywatnych

posiada
Księgarnia **M. Lipskiej.**

Wydzierzawie prawo polowania

na gruntach odległych nie więcej niż o 20 wiorst od stacji dr. ż. W. W. w pow. Noworadomskim, Częstochowskim lub Bezdzińskim.

Oferty z opisem przestrzeni (ile lasu, łąk, pola i stawów) również w jaką zwierzyne obfituje pole i z podaniem warunków ażerzawy nadsyłać do fabryki Huldczyńskiego w Sosnowcu dla I A.   1024-2 2

Pod Częstochową część fol. Biała rozległości około 160 morg do wydzierzawienia na dogodnych warunkach, bliższa wiadomość na miejscu.   1124-4-3

Niniejszem mam zaszczyt zawiadomić Szanowną Publiczność, że dzierżawiony przeze mnie **Skład Apteczny** Starym Rynku № 21, przeszedł w moje posiadanie. Klękać przed postępem czasu w drodze obecnych wymagań w ulępszeniu i zwiększaniu w miarę potrzeb nowych środków aptecznych lekarsko-weterynaryjnych, chemicznych i technicznych.

Mam nadzieję, że jak dotąd tak i w przyszłości będę mógł pozyskiwać zaufanie Sz. odbiorców.

1149-2-1   Z poważaniem **A. W. Hofman.**

Nowości!   Nowości!

Kto czuje wstręt do Haematogen w płynie
niech spróbuje

Haematogen w pastylkach „MEDICO“

które z łatwością rozpuścić się dają w wodzie, są lekkostrawne i skutecznie działające.

Pastyki są znacznie tańsze niż preparat w płynie. Wyrabiamy w dalszym ciągu najlepszego gatunku.

**Haematogen w płynie
Haematogen w proszku
Haematogen w czekoladkach.**

Do nabycia w aptekach i składach aptecznych.
Tow. Akcyjne Chem. fabryki TRAMPEDACH & Co RYGA

Woda
Mineralna

VICHY

Wypstrząsnij się zamiany innymi wodami i dokładnie określić źródło

Woda
Mineralna

VICHY GÉLESTINS

VICHY GRANDE GRILLE

VICHY HOPITAL

Choroby Nerek Pęcherza i Żółtaka.

Choroby Wątroby i Przewodu Żółciowego.

Choroby Kanałów Trzustki i Żółtaka. Kiszki.

1207 Fabryka wyrobów **Koscielnych** egzystująca od 1871 roku. Ma zawsze na składzie i sprzedaje najtańszej, bo własny wyrób i nie płaci administracji ani lokalu: obrazy, chorągwie, sztandary, ornaty, kapy, baluchimny, krzyże, lampy, żyrandole, lichterze, materje, galony, frędzle, medaliki, obraski i t. p. Buduje **oficzarze** nowe i stare **pozłaca**. Biblioteka po zmarłym ks. s. p. **Romenowiczu do sprzedania w całej lub częściowo.**

Edward Romanowicz w Częstochowie ul. św. Barbary № 4.